

Datum

2021-03-09

Vår referens

Ingela Löfqvist-Kressander

Utredningssekreterare

Ingela.Kressander@malmo.se

Tjänsteskrivelse

Motion av John Roslund (M) om att inrätta en kuratorstjänst inom äldreomsorgen **STK-2020-1207**

Sammanfattning

John Roslund (M) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ger hälsa-, vård- och omsorgsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en kuratorstjänst inom äldreomsorgen. En kuratorstjänst inom äldreomsorgen kan enligt motionären säkerställa att äldre inom både hemtjänst och boende på vård- och omsorgsboende kan få hjälp med både fysiska och själsliga problem.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden redogör i sitt yttrande bland annat för nämndens befintliga verksamheter som svarar mot som de behov som motionären föreslår ska utredas. Nämnden föreslår därför att motionen ska anses besvarad.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. Kommunfullmäktige anser John Roslunds (M) motion om att utreda möjligheten att inrätta en kuratorstjänst inom äldreomsorgen besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Beslutsunderlag

- [Här kommer namnet på de handlingar som ligger till grund för beslutsförslaget hämtas in automatiskt. Du behöver inte skriva något under denna rubrik.]

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2021-03-15

Kommunstyrelsen 2021-04-07

Kommunfullmäktige 2021-04-29

Beslutet skickas till

Motionären

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden

Ärendet

John Roslund (M) har i en motion föreslagit att kommunfullmäktige ska ge hälsa-, vård- och

omsorgsnämnden i uppdrag att utreda möjligheten att inrätta en kuratorstjänst inom äldreomsorgen.

I motionen framhålls bland annat att det bland äldre finns cirka 350 000 personer som lider av psykisk ohälsa. Det är en så stor andel äldre som lider av depression att det anses utgöra ett folkhälsoproblem. Inte sällan uppfattar både äldre och läkare nedstämdhet och känslan av tomhet som en naturlig del av ålderdomen. En anledning kan vara att kriterierna för att diagnostisera psykisk sjukdom inte är anpassade för den äldre befolkningen, vilket gör det svårare att upptäcka ohälsan.

En kuratorstjänst inom äldreomsorgen kan enligt motionären säkerställa att äldre inom både hemtjänst och boende på vård- och omsorgsboende kan få hjälp med både fysiska och själsliga problem. Många äldre har behov av att få tala om existentiella frågor, men också om tidigare händelser i livet och den ökade sårbarheten som kommer med åldern. Samtalsstöd för de som bor på äldreboende men också för de som har hemtjänst kan därför vara ett verktyg för att återfinna mening med livet, känna minskad oro och acceptans med tillvaron.

Bakgrund

Den nationella värdegrunden för äldre finns i 5 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL. *Socialtjänstens omsorg om äldre ska inriktas på att äldre personer får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande (värdegrund). Socialnämnden ska verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.*

För att uppfylla värdegrunden finns det olika yrkeskategorier med olika uppdrag och utbildning. Biståndshandläggaren bedömer en ansökan om insatser från den enskilde, följer upp och ändrar beslut om insatser vid behov. Alla insatser grundar sig på den enskildes behov och önskemål. Vid biståndsbeslut ska även anhörigas situation och behov av stöd för egen del vägas in.

Alla som har insatser från hemtjänsten, eller bor på särskilt boende, har en kontaktman med särskilt ansvar att uppmärksamma och säkerställa att vård och omsorg möter brukarens behov på det sätt brukaren vill. I hälsa-, vård- och omsorgsförvaltningens rutin för kontaktman inom särskilt boende står *Som kontaktman ska du vara lyhörd, ha ett helhetsperspektiv och uppmärksamma den fysiska, psykiska, sociala och existentiella situationen.* Liknande skrivningar finns för kontaktman i ordinarie boende.

I Malmö är det hälsa-, vård- och omsorgsnämnden som har huvudansvaret för insatser enligt SoL som ges till äldre. Förutom Malmö stad har även Region Skåne ett ansvar för verksamheter riktade till äldres hälsa.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämndens yttrande

Nämnden bedömer inte att det föreligger behov av ett utredningsuppdrag med utgångspunkt i om en kuratorstjänst ska inrättas eller ej. I yttrandet beskrivs specialistresurser inom nämndens ansvarsområde samt arbetssätt och strategier i verksamheterna som svarar mot vad som formulerats i motionen. Bedömningar om vilken kompetens som behövs för att kunna ge god vård och omsorg till brukare och anhöriga görs löpande.

Nämnden framhåller att det är komplext att möta personer med psykisk ohälsa inom förvaltningens ansvarsområde. Olika yrkesgrupper inom förvaltningen samarbetar avseende psykisk ohälsa. Den personal som arbetar nära brukare behöver stöttning i frågor om psykisk ohälsa.

Avdelningen för hälsa och förebyggande arbetar därför bland annat konsultativt och som stöd för verksamheterna genom bland annat psykiatrisjuksköterskor, anhörigkonsulenter, äldreombudsman, uppsökande verksamhet och mötesplatser.

Verksamheterna inom nämndens ansvarsområde arbetar med personcentrerad vård och omsorg och ett gott kontaktmannaskap. Det är i verksamheternas nära dagliga arbete med brukarna som det finns störst möjligheter att stötta brukarna.

Inom förvaltningen arbetar psykiatrisjuksköterskor konsultativt som ett stöd riktat till samtliga yrkesfunktioner. De har fördjupad utbildning och kunskap avseende psykiatri. De arbetar för att personer med psykisk ohälsa ska kunna upprätthålla och få en fungerande vardag, bland annat genom rådgivning, utbildning och handledning av personalen. De samverkar även med vårdgrannar, primär- och specialistvård för att säkerställa god omvårdnad vid psykisk ohälsa. De ger även stöd och information till anhöriga.

Ett anhörigperspektiv ska inkluderas i samtliga verksamheter i linje med verksamhetens syfte och inriktning, vilket framgår av Strategi för anhörigperspektiv som nämnden har antagit. Med anhöriga avses de som informellt stödjer, hjälper, vårdar eller ger omsorg till någon som på grund av långvarig sjukdom, funktionsnedsättning, beroendeproblematik eller psykisk ohälsa inte klarar sin vardag på egen hand. Inom nämndens verksamheter arbetar tre anhörigkonsulenter.

Nämnden påpekar att kommunen inte är ensamt ansvarig för brukares psykiska hälsa, utan det största ansvaret vilar på regionen. När det gäller de delar som motionen tar upp om läkare, diagnoser och behandling så är dessa huvudsakligen frågor för Region Skåne.

Region Skåne har flera vårdcentraler som betecknas som äldrevårdsmottagningar. Där finns bland annat möjlighet till hembesök, sjuksköterskor med specialistkompetens för äldre och telefonkontakt. Där erbjuds även särskilda hälsoinriktade insatser. Särskilt fokus läggs på läkemedelsgenomgångar, psykisk ohälsa och kostvanor. I Malmö stad finns en upparbetad samverkan mellan staden och regionen, både på strategisk nivå och på individnivå.

Utöver de vägar in till psykiatrin som finns via vårdcentraler och vuxenpsykiatrin, så listar vårdguiden kontaktuppgifter till föreningar och organisationer som erbjuder råd och stöd på mejl, chatt och telefon.

Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige att anse att anse motionen besvarad.

Moderaterna och Centerpartiet, med instämmande av Kristdemokraterna, anmäler reservation.

Nämndens yttrande i sin helhet finns bifogat i ärendet.

Stadskontorets bedömning och förslag

Med beaktande av inkommet remissvar gör stadskontoret följande bedömning: Av hälsa-, vård- och omsorgsnämnden yttrande framgår att bedömningen är att det redan finns specialistresurser inom nämndens ansvarsområde, samt arbetssätt och strategier i verksamheterna, som svarar mot vad som formulerats i motionen. Alla brukare ska ha en kontaktman, som enligt rutinerna ska uppmärksamma den fysiska, psykiska, sociala och existentiella situationen. Av nämndens svar framgår också att bedömningar om vilken kompetens som behövs för att kunna ge god vård och

omsorg till brukare och anhöriga görs löpande.

De delar som motionen tar upp om läkare, diagnoser och behandling är huvudsakligen frågor för Region Skåne. Region Skåne har flera vårdcentraler som betecknas som äldrevårdsmottagningar. På vårdcentralerna finns bland annat sjuksköterskor med specialistkompetens för äldre, läkare och andra specialister. Det finns även möjlighet att få hembesök och telefonkontakt utan knappval. Där erbjuds även särskilda hälsoinriktade insatser, med särskilt fokus på läkemedelsgenomgångar, psykisk ohälsa och kostvanor.

Förslaget är att motionen ska anses besvarad med hänvisning till vad som redovisas i ärendet.

Ansvariga

Heléne Norberg Direktör

Magdalena Bondeson Sektionschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör